

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2004:17 av Andres Käärik och Maria Wallhager (fp) om försök med utökad förskrivningsrätt för distriktssköterskor

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

Ärendet

Motionärerna föreslår en försöksverksamhet med utökad förskrivningsrätt för distriktssköterskor.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Sjuksköterskor som uppfyller vissa krav får förskriva vissa läkemedel. Det avser sjuksköterskor som arbetar i primärvården, hemsjukvården eller inom den sjukvård som kommunen bedriver. De läkemedel som kan förskrivas är mot allergiska tillstånd, hudinfektioner, tillfälliga och lokala smärttillstånd m m. I Stockholms läns landsting är det distriktssköterskor som i viss utsträckning förskriver läkemedel. De flesta distriktssköterskor i länet har den utbildning som krävs för att förskriva läkemedel. Det är dock relativt få recept som utfärdas.

Socialstyrelsen menar i en rapport (2004) att utifrån olika patientgruppers behov bör möjligheten att låta sjuksköterskor med lämplig utbildning kunna förskriva vissa receptbelagda läkemedel inom ramen för specifikt behandlings- eller vårdprogram.

Det skulle underlätta ytterligare för patienten om distriktssköterskan gavs möjlighet att skriva ut ytterligare läkemedel.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

2004-10-07

LS 0404-0803

Socialstyrelsen ser under 2007-2008 över föreskrifterna om läkemedels-
hantering och delegering. Detta innebär att en ny tillämpning i enlighet med
motionärernas önskemål kommer att bli möjliga att genomföra.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 28 mars 2007.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 24 april 2007.

Ärendet och dess beredning

Andres Käärik och Maria Wallhager (fp) har i en motion (bilaga), väckt
den 13 april 2004, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfull-
mäktige besluta *att* uppvakta regeringen om att Stockholms läns landsting
ska få genomföra en försöksverksamhet med utökad förskrivningsrätt för
distriktssköterskor, *att* inleda en diskussion med Socialstyrelsen om hur ofta
listan över läkemedel, som distriktssköterskor får förskriva, ska uppdateras.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 16 november 2004, enligt landstings-
direktörens förslag, avgett yttrande (bilaga).

*Fp- och kd-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla
motionen.*

M-ledamöterna deltog ej i beslutet.

Bilagor

Motionen

För tio år sedan gavs distriktssköterskor rätten att skriva ut vissa läkemedel. Det var en unik händelse. De utvärderingar som gjorts av verksamheten har varit positiva. För patienten och de anhöriga har det haft stor betydelse. Vardagssjukvården har kunnat utvecklas genom denna förändring. Distriktssköterskerollen har utvecklats. Husläkaren har kunnat avlastas vissa arbetsuppgifter.

För att systemet ska fungera bättre är det angeläget att Socialstyrelsen oftare gör uppdateringar av listan över läkemedel, som distriktssköterskan får skriva ut.

Det skulle underlätta ytterligare för patienten om distriktssköterskan gavs möjligheter att skriva ut ytterligare några läkemedel. Det kan vara läkemedel vid diabetes och läkemedel mot astma och allergi. Dessutom borde distriktssköterskan få möjlighet att skriva ut läkemedel vid tonsilliter och andra luftvägssjukdomar. Denna möjlighet bör endast ges till distriktssköterskor, som har en utökad kompetens på upp till 20 högskolepoäng. Innan denna förskrivningsrätt införs generellt, bör den prövas i några områden i landet. Stockholms läns landsting skulle med fördel kunna vara ett sådant försöksområde.

Vi föreslår landstingsfullmäktige besluta

att uppvakta regeringen om att Stockholms läns landsting ska få genomföra en försöksverksamhet med utökad förskrivningsrätt för distriktssköterskor,

att inleda en diskussion med Socialstyrelsen om hur ofta listan över läkemedel, som distriktssköterskor får förskriva, ska uppdateras.

Stockholm den 13 april 2004

Andres Käärik

Maria Wallhager

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Som motionärerna framhåller har sjuksköterskor som uppfyller vissa kompetenskrav rätt att förskriva vissa läkemedel. I 6 kap. 4 § förordningen (1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område anges att Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om kompetenskrav för sjuksköterskor för att de ska få förskriva läkemedel och om den behörighet som sådan kompetens ger. Socialstyrelsen har med stöd av förordningen utfärdat föreskrifter som senast ändrats i juni 2003 (SOSFS 2003:11). Föreskrifterna är utarbetade efter samråd med Läkemedelsverket. I föreskrifterna anges vilka kompetenskrav med utbildning i bl.a. farmakologi som ska vara uppfyllda. För att en sjuksköterska få förskrivningsrätt gäller vidare att hon arbetar i primärvården, hemsjukvården eller inom den hälso- och sjukvård som kommunen ansvarar för. I en bilaga till föreskrifterna anges vilka läkemedel som får förskrivas och på vilka indikationer. Som exempel på områden där preparat får förskrivas kan nämnas lättare allergiska tillstånd, hudinfektioner och andra hudproblem, feber, sårbehandling, tillfälliga och lokala smärttillstånd, problem med mage och tarm samt nutrition.

Inom Stockholms län arbetar distriktssköterskorna på vårdcentralerna och har ett nära samarbete med husläkarna och har därför inte samma behov av att självständigt ta ställning till behandling med läkemedel som en distriktssköterska i ett glesbygdsområde. I princip har alla distriktssköterskor i länet den utbildning som krävs för att förskriva läkemedel. Andelen recept utfärdade av sjuksköterska är dock relativt låg. Distriktssköterskorna använder däremot ofta sin kompetens till att rekommendera patienterna egenvård med de icke receptbelagda preparat som finns på listan. De sjukdomsgrupper terapiområden som nämns i motionen som högt blodtryck, diabetes samt astma och allergier är sådana terapiområden som normalt kräver att en läkare svarar för behandlingen. På vissa vårdcentraler förekommer att sjuksköterskor med särskild fortbildning relativt självständigt svarar för kontroller av astma- och diabetespatienter. Det förekommer också att distriktssköterskor vid särskilda mottagningar bedömer halsinfektioner. Om det är möjligt att med bibehållen medicinsk kvalitet och säkerhet ge sjuksköterskor förskrivningsrätt för vissa läkemedel för dessa sjukdomsgrupper kan detta vara fördelaktigt för vårdens effektivitet och för patienterna.

Socialstyrelsen har följt upp effekterna av att förskrivningsrätten av läkemedel utvidgats till att omfatta ytterligare grupper av sjuksköterskor inom den kommunala hälso- och sjukvården. Uppdraget har avrapporterats till regeringen i september 2004.

Socialstyrelsen har i sin rapport till regeringen sammanfattningsvis gjort följande överväganden:

- Socialstyrelsen vill framhålla behovet av att sjuksköterskor får goda kunskaper i farmakologi och sjukdomslära genom sin grund- och specialistutbildning, samt lyfta fram vårdgivarens ansvar för kontinuerlig fortbildning på området
- Socialstyrelsen avser att i samråd med Läkemedelsverket pröva alternativa former för hur receptfria läkemedel ska hanteras i förhållande till förskrivningsrätten. Effekter på läkemedelsförmånssystemet ska beaktas i det arbetet.
- Mot bakgrund av äldre människors komplexa problem och känslighet för läkemedelsbehandling har Socialstyrelsen inte för avsikt att för närvarande utöka antalet receptbelagda läkemedel som sjuksköterskor får förskriva till denna grupp.
- Socialstyrelsen anser att man, utifrån olika patientgruppers behov, bör överväga möjligheten att låta sjuksköterskor med lämplig utbildning förskriva vissa receptbelagda läkemedel inom ramen för specifikt behandlings- eller vårdprogram, enligt lokala rutiner som upprättas av verksamhetschefen.

Det är socialstyrelsens uppgift att ta ställning till om det är möjligt och lämpligt att utvidga ordinationsrätten för sjuksköterskor på det sätt som föreslås i motionen. Genom den rapport som Socialstyrelsens lagt fram ska sjuksköterskor kunna få en utvidgad förskrivningsrätt för vissa receptbelagda läkemedel inom ramen för fastlagda vård- och behandlingsprogram. Det saknas därför enligt förvaltningens mening skäl för Stockholms läns landsting att ta något initiativ i frågan just nu.